

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka (spr.)
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2019r. w Gliwicach

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 8 października 2018 r. **sygn. akt** IV P 524/18

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 675 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater (-) SSO Grzegorz Tyrka (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka

Sędzia Przewodniczący Sędzia

VIII Pa 22/19

UZASADNIENIE

Powódka I. K. domagała się zasądzenia od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego w związku z utratą prawa do bezpłatnego węgla oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka posiada prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz posiadała prawo do deputatu węglowego do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do rekompensaty na mocy art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971), bowiem nie posiada statusu wdowy w rozumieniu prawa cywilnego. Powódka, będąc wdową, zawarła związek małżeński.

Wyrokiem z dnia 8 października 2018 roku Sąd Rejonowy w pkt 1 zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10 000 zł tytułem rekompensaty, w pkt 2 i 3 orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że małżonek powódki był pracownikiem kopalni węgla kamiennego i jego stosunek pracy ustał w związku z nabyciem prawa do renty. Małżonek powódki, który zmarł w (...), był uprawniony do deputatu węglowego. Powódka nabyła prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku. Powódka ponownie zawarła związek małżeński.

Sąd Rejonowy uznał, że bezsporna między stronami jest okoliczność, że Kopalnia (...) w R. wchodziła w skład (...) Spółki Akcyjnej w K., gdzie obowiązywało porozumienie zawarte w dniu 20 grudnia 2004 roku pomiędzy zarządem (...) Spółki Akcyjnej w K. a organizacjami związków zawodowych. Na podstawie porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku zmarły małżonek powódki, a następnie powódka byli uprawnieni do bezpłatnego węgla. (...) Spółka Akcyjna w K. pozbawiła emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób prawa do bezpłatnego węgla, poczynając od dnia 1 stycznia 2015 roku. Na podstawie porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku emeryci, renciści i inne uprawnione osoby (w tym wdowy) nabyły prawo do bezpłatnego węgla, które wcześniej było uregulowane w układzie zbiorowym pracy dla (...) Spółki Akcyjnej w R., w skład której wchodziła Kopalnia (...) w R..

Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971) – zwaną dalej ustawą – osobami uprawnionymi do świadczenia rekompensacyjnego są emeryci i renciści mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierający to świadczenie, uprawnieni w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń oraz wdowy, wdowcy i sieroty mający ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa wyżej.

Sąd Rejonowy uznał, że wdowa po zmarłym emerycie i renciście, o którym mowa w ustawie, zachowuje prawo do rekompensaty mimo, że ponownie zawarła związek małżeński.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w K. w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 września 2005 roku w sprawie III AUa 231/04, w którym wskazał, że brak jest ustawowych podstaw do twierdzenia, że wdowa, która ponownie zawarła związek małżeński, wobec utraty statusu wdowy, traci prawo do renty rodzinnej po pierwszym mężu. Regulacja ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest w tym zakresie jednolita i ustawa nie przewiduje żadnych odstępstw.

Sąd Rejonowy podniósł, że skoro powódka nie utraciła prawa do renty rodzinnej po zmarłym pierwszym małżonku to, zgodnie z ustawą spełnia przesłankę do nabycia prawa do rekompensaty. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że na gruncie ustawy, rekompensata przysługuje wdowom mającym ustalone prawo do renty rodzinnej po emerycie lub renciście. Ustawodawca zaliczył do kręgu osób uprawnianych wdowy, które ponownie wyszły za mąż, albowiem ustawodawca nie określił, iż rekompensata przysługuje wdowom, jako osobom o takim stanie cywilnym, a jedynie wdowom po

emerytach lub rencistach. Sądu Rejonowy uznał, że ustawodawca musiałby wyraźnie wykluczyć osoby z uprawnienia do rekompensaty, które ponownie wyszły za mąż.

Sąd Rejonowy uznał, że powódka spełnia przesłanki zawarte w art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy. O kosztach sądowych orzeczono na mocy art. 13 (i a contrario z art. 96 ustęp 1 punkt 4) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 roku, poz. 300).

Pozwana wniosła apelację, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa oraz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych za obie instancje.

Pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U z 2017 r. poz. 1971) poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że uprawnionymi do świadczenia rekompensacyjnego w rozumieniu powołanego przepisu ustawy są wdowy, które po śmierci małżonka wyszły ponownie za mąż i pozostają w związku małżeńskim pomimo, iż ustawa stanowi wyraźnie, że uprawnionymi do rekompensaty są wyłącznie osoby, które posiadają status wdowy po osobie, o której mowa w art. 2 pkt 1) lit. a) ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu, jednakże Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe oraz argumentację prawną.

Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) ustawy osobą uprawnioną do rekompensaty jest:

- a) emeryt (rencista) mający ustalone prawo do emerytury (renty z tytułu niezdolności do pracy), i pobierający to świadczenie,
- b) emeryt (rencista) uprawniony w trakcie pobierania emerytury (renty) do bezpłatnego węgla na podstawie układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym,
- c) regulacje (np. układ zbiorowy pracy, porozumienie), na podstawie których emeryt (rencista) posiadał prawo do bezpłatnego węgla utraciły moc przed dniem 24 października 2017 roku (dzień następujący po dniu wejścia w życie ustawy), na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń.

Bezsporne między stronami są okoliczności, że zmarły w 1997 roku małżonek powódki legitymował się statusem rencisty i posiadał prawo do deputatu węglowego. Podstawą prawną przyznania zmarłemu małżonkowi (renciście) deputatu węglowego był załącznik Nr 13 do Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Spółki Akcyjnej w R. z dnia 26 listopada 1994 roku. (...) Spółka Akcyjna w R. została zlikwidowana w 2005 roku. Zobowiązania tego podmiotu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla wobec emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób przejęła (...) Spółka Akcyjna w K. na podstawie na podstawie § 10 porozumienia zawartego w dniu 20 grudnia 2004 roku pomiędzy zarządem (...) Spółki Akcyjnej w K. a organizacjami związków zawodowych, a następnie na podstawie załącznika nr 14 do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku. Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku w zakresie prawa do bezpłatnego węgla w stosunku do emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób utraciło moc, poczynając od dnia 1 stycznia 2015 roku.

Na skutek porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, uprawnienie do bezpłatnego węgla wobec emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób, uregulowane w UZP dla (...) Spółki Akcyjnej w R. z dnia 26 listopada 1994 roku, utraciło

moc. Natomiast skutek wypowiedzenia, uprawnienie do bezpłatnego węgla wobec emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób, uregulowane w załączniku Nr 14 do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, utraciło moc w 2015 roku.

Dotychczasowe rozważania wskazują, że zmarły małżonek powódki spełnia przesłanki do rekompensaty, bowiem posiadał prawo do emerytury, pobierał to świadczenie, i w trakcie jego pobierania świadczenia emerytalnego posiadał prawo do bezpłatnego węgla na podstawie regulacji, która utraciła moc na skutek dokonanego wypowiedzenia.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy prawo do rekompensaty posiada także wdowa mająca ustalone prawo do renty rodzinnej po emerycie, o którym mowa w art. 2 pkt 1 lit. a) ustawy.

Powódka posiada prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku, który spełnia przesłanki określone w art. 2 pkt 1 lit. a) ustawy. Powódka ponownie zawarła związek małżeński i nie utraciła prawa do renty rodzinnej po zmarłym pierwszym małżonku.

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy regulacją art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy zostały objęte osoby (mające status wdowy/wdowca), które posiadając prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku, ponownie zawarły związek małżeński.

Sąd Okręgowy podziela w całości stanowisko Sądu Rejonowego, że wdowa poprzez fakt ponownego zamążpójścia nie przestaje spełniać przesłanki bycia wdową po zmarłym górniku i nie zostaje w ten sposób wyłączona z kręgu osób uprawnionych w rozumieniu art. 2 ust 1 lit. b). Przepis ten odnosi się do wdowy mającej ustalone prawo do renty rodzinnej, a nie do terminu wdowy na gruncie prawa cywilnego. Wdowa, która zawarła ponownie związek małżeński, nadal posiada prawo do renty rodzinnej po pierwszym mężu. Taka interpretacja art. 2 ust. 1 lit. b) ustawy pozwoli na osiągnięcie celu ustawy, jakim jest „zrekompensowanie, do pewnego stopnia, w ramach możliwości budżetu państwa, strat finansowych poniesionych przez osoby, które otrzymywały bezpłatny węgiel w naturze lub w ekwiwalencie na podstawie układów zbiorowych pracy i porozumień z nimi związanych” (z uzasadnienia projektu ustawy). Uwadze nie może umknąć fakt, że powódka mimo ponownego zamążpójścia, posiadała prawo do deputatu węglowego po zmarłym pierwszym małżonku.

W związku z powyższym powódka posiada prawo do rekompensaty zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy.

Na mocy art. 385 k.p.c. należało oddalić apelację jako bezzasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 2, § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800 ze z.).

(-) SSR del. Anna Capik-Pater (-) SSO Grzegorz Tyrka (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka

Sędzia Przewodniczący Sędzia